

Børnehusets retningslinier:

Hvad er normal seksualitet hos børn?

- Børns seksualitet er langt mere legende og diffus end voksnes seksualitet. Barnet ved ikke, at de seksuelle fornemmelser har noget med seksualitet at gøre. Det er bare endnu en sanseoplevelse, og børns lystfølelser er mindre knyttet til kønsorganerne og har ikke ophidselse og tilfredsstillelse som mål.
- Allerede på fosterstadiet kan drenge få erektion, og både drenge og piger kan opnå såkaldt 'tørre orgasmer' ved stimulation af kønsorganerne. Nogle børn onanerer, andre gør ikke. Begge dele er normalt.
- Barnlig seksualitet handler meget om at udforske kroppen og forskellene på kønnene, når børnene opdager, at nogle lege kilder i maven og giver røde kinder, selvom børnene ikke endnu ved hvorfor, at nogle bestemte handlinger er særligt pirrende.
- Seksuelle afvigelser hos små børn er forholdsvis sjældne. Nogle børn, der oplever utryghed, trøster sig med påfaldende meget masturbation. Nogle få børn oplever en stærk følelse af at være det modsatte køn. Nogle af disse børn bliver transseksuelle og skifter senere køn.

Kilder: 'Må vi lege doktor?' af Anna Louise Stevnhøj, 'Børns Seksualitet – og unges' af Else Munck i Psyke og Logos 1999.

Legende der omhandler udforskning af egen krop er okay, når

- de børn, der deltager, er ligeværdige i alder, status og intellekt og typisk er venner, der leger sammen i øvrigt.
- legen er frivillig for alle parter, og alle bidrager til legens 'design' og forløb.
- legen foregår i en glad, spontan og nysgerrig atmosfære.
- børnene er diskrete omkring legen i forhold til de voksne uden at blive overvældende angstede eller vrede, hvis en voksen bryder ind.

Kilde: 'Må vi lege doktor?' af Anna Louise Stevnhøj.

5 typiske lege med et seksuelt aspekt

Selvom børn ikke har en bevidst seksualitet, før de når puberteten, så udtrykker de gennem legen handlinger, der giver associationer til seksualitet. Her er 5 af de mest almindelige lege.

Doktorleg, der tjener som ramme for, at børnene tager tøj af og undersøger kroppen.

Blottelse, hvor børn trækker bukserne ned og viser sig frem for hinanden, gerne ledsaget af højlydt fnisen.

Kysselege, hvor børnene kysser hinanden, måske mens de gemmer sig i legehuset eller en hule.

Far, mor og barn, hvor børnene øver voksenroller, som for eksempel forældre, der skal 'bolle', før en baby kommer til.

Frække sange og sjofle udtryk.

Kilde: Børns seksuelle lege af Dorthe Lippert i Psyke & Logos, 1999.

Sygeplejerske og sexolog Svendborg kommune, Rikke Thor : Det er rigtig godt, hvis barnet tidligt bliver glad og fortrolig ved sin egen krop, og finder ud af at den kan give ham/hende nydelse. Når barnet er i børnehævealderen, kan det være vigtigt at sætte grænser for barnet fx, hvor og hvornår det er tilladt at røre ved sine kønsorganer. De fleste børn finder selv ud af, at det er noget "privat" som andre mennesker ikke har lyst til at se på, men nogle skal have at vide, at det skal forgå på eget værelse eller fx på toilettet.

Hvis barnet er meget optaget af egen krop:

Vigtigt at undersøge, om det KAN være fordi barnet fejler noget, der klør, fx svamp eller børneorm, så det kan blive behandlet. Man kan også nogle gange se denne adfærd hos børn, der er i en sorgproces eller mangler omsorg, de "trøster" sig selv ved hyppig tilfredsstillelse af kønsorganerne, og mangler måske mere nærhed og lyttende voksne.

Børn med meget "overbeskyttende" forældre i forhold til opdagelse af egen krop, kan også få følelsesmæssige og seksuelle problemer senere i livet.

Det kan også være, at barnet ikke ville være med i legene, men så lyt til, om barnet selv satte sine grænser og var glad for det. Det viser, at barnet har lært at sige JA og NEJ. Husk endvidere, at

mange taler meget mere med deres børn om at sige NEJ end at sige JA – og begge dimensioner – er lige vigtige, for at vi kan blive hele mennesker med accept af vores lyst og ikke lyst til kropsberøring og seksualitet, senere i livet. Det er altså også godt, hvis barnet har sagt JA til legen, fordi det synes, at det var sjovt.

Børn udforsker også hinandens kønsorganer i "doktorlege", "far, mor og børn" o. lign. **Det er meget få børn, der overskrider hinandens grænser i seksuelle lege.** Ligeledes er der meget få børn, der kommer til "skade" ved fx at putte noget ind i hinandens numser og andre kropshuller. Det er mere en angst, der sidder i os voksne. Børn har godt af, at lege ligeværdigt med hinanden, hvor de udforsker, lærer og leger.

Læg mærke til, om barnet fortæller om det på samme måde, som barnet ville fortælle om en anden situation fra børnehaven, det vil det højst sandsynligt, og så er der ingen tegn på, at det har taget skade. Vær glad for at barnet også deler den del af livet lidt med dig. Men undgå at udspørge og udfritte om alle detaljer, børn skal have lov til at have lidt "hemmeligheder", som de voksne ikke kender til i detaljer.

Husk, at mange voksne kommer "op i det røde felt", hvis vi aner noget om grænseoverskridelser af vores børn, især hvis det har noget med seksualitet at gøre, selvom det ikke behøver at være tilfældet. Vi reagerer ud fra vores egne erfaringer i livet. Hvis vi, som voksne, selv har været ude for tabubelagt opvækst, fortællinger eller endda overgreb, så vil vi være meget hurtigere til at "se spøgelser" og være bange for overgreb i forhold til vores børn. I disse tilfælde, er det derfor vigtigt, at man arbejder med at få sin egne oplevelser bearbejdet, så man ikke overfører sin egen angst ubearbejdet til børnene. Men samtidig er det vigtigt at få talt med nogen fx sin sundhedsplejerske og personalet i daginstitutionen, om de tanker og følelser, man som forældre har, i forhold til ovenstående situationer, også hvis der er konkrete ting man er bange for. Det kan også være en god ide, at lave en aften for forældre og personale, hvor emnet mere overordnet tages op – evt. med oplæg fra en fagperson udefra.

Vi har skærpet fokus hvis vi oplever:

- Overdreven interesse for eller overdreven optagethed af seksuelle aktiviteter
- Seksuelt grænseoverskridende adfærd er den foretrukne fremfor andre mere -alderssvarende aktiviteter/lege
- Seksuel adfærd, der adskiller sig fra andre børns/unges naturlige nysgerrighed
- Ikke alderssvarende viden om seksualitet. Fx påfaldende fremmelig eller voksenagtig viden om sex
- Seksuelle lege, som fører til beklagelser fra andre børn
- Seksuelle lege, som er forbundet med angst, skam og skyld
- Bestikkelse, trusler eller tvang mod andre børn for at få dem til at deltage i de seksuelle aktiviteter
- Tydelig forskel i alder, modenhed og intellekt mellem de børn, som indgår i de seksuelle aktiviteter sammen

3 Adfærd, der kræver øjeblikkelig indgriben

- Stor aldersforskel
- Barnet fortæller om overgreb fx i form af orale, anale eller vaginale penetrationer eller anden intimiderende fysisk krænkelse.
- Barnet er udsat for trusler, vold og hemmeligholdelse

Overordnet:

Vi har fælles toiletforhold

Vi beholder underbukserne på, vi har badetøj og håndklæder med i børnehaven, vi fraråder at vi putter ting op i hinanden. Vi anviser private steder for børn, der gerne vil masturbere (feks. eget værelse, toilet)

Alle lege skal være jævnbyrdige.

Åbenhed, samarbejde og dialog med forældrene.